

Aflevering 33

Rector Tom van Kleef: Een wervelwind waait door de school

Inleiding

In de 21^e eeuw heeft het Maaslandcollege meerdere rectoren gekend. Na Klaas Creijghton is er een hele rij eindverantwoordelijke schoolleiders geweest die de scepter zwaaide over de school. Achtereenvolgens: Tom van Kleef (1994 – 2005), Paul Metzemaekers (2005 – 2011), Jacq. van Meegen (2011 – 2015) en Ivo Vis (2016 tot heden).

In deze reeks afleveringen komen ook zij aan het woord. En als eerste in de rij wervelwind Van Kleef. Als er iemand met bravoure de school binnen is gekomen, dan mogen we Tom van Kleef wel noemen. Tijdens zijn eerste werkdag heeft Tom de werkkamer van Creijghton, voorzien van zwaar eiken meubelen, volledig ontmanteld. Om duidelijk te maken dat er een nieuwe lente was aangebroken? Overigens is het meubilair vervolgens naar het kantoor van het Gewest aan de Raadhuislaan gegaan. Naar verluid is het bureau later terecht is gekomen bij een niet nader te noemen duivenmelkersclub ergens in Brabant. En de bijzondere bureaulamp is eind 2017 gered van de gang naar de vuilnisbelt. Uiteindelijk in goede handen bij Bieke Vanderstukken.

Marcel Bouwman heeft een interview met Van Kleef uitgewerkt in onderstaande bijdrage.

Geert Arts
februari 2021

DICHT BIJ JEZELF BLIJVEN IS DE BESTE MANIER VAN LESGEVEN

Begin zeventiger jaren van de vorige eeuw begonnen als docent geschiedenis aan het St. Antoniuscollege in Gouda combineert hij zijn werk in die school steeds meer met dat van de vakbondsman die de overheid met gretig enthousiasme wijst op de inconsequenties en onvolkomenheden in haar beleid. Tot hij in 1989 de school verlaat en full time bezoldigd bestuurder van de KOV, de Katholieke Onderwijs Vakorganisatie wordt.

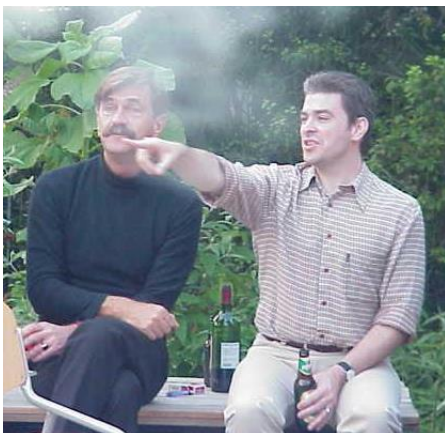

Maar hoe inspirerend en zinvol zo'n beleidsfunctie ook moge zijn, het blijft werken 'op afstand' van de praktijk van het onderwijs. En die praktijk, die hectiek en reuring van het middelbareschoolleven, die blijft trekken. Daarom stapt Tom van Kleef op 1 augustus 1994 het Maaslandcollege binnen, als derde rector na Jan van Esch en Klaas Creijghton. Gruis van een ingrijpende verbouwing knispert onder zijn schoenzolen...

"Om me na mijn aanstelling een idee van die school te vormen ben ik in mei 1994 naar de diploma-uitreiking gegaan. Het eerste wat me opviel was, dat het vwo aan het Maaslandcollege zo weinig leerlingen telde. Nog steeds gold in het Osse blijkbaar de overtuiging, dat je daarvoor naar het TBL moest. Daar zag ik voor mij als nieuwe rector de grootste uitdaging," zegt de nu 72-jarige Van Kleef.

Zoals elke nieuwe rector werd ook hij met een gezonde dosis scepsis binnengehaald, door docenten én door andere medewerkers, die later het oop zouden gaan heten. *"Met hoofconciërge Frans Govers liep ik door die nieuwe aula; prachtig, maar vol verouderd meubilair afkomstig uit de oude aula, die nu verbouwd was tot de artistieke vleugel, de lokalen 1.50 t/m 1.54. Geen gezicht... Via contacten, die ik nog steeds bij het ministerie had, heb ik voor die aula, maar ook voor de docentenkamer nieuw meubilair kunnen regelen."* Met de officiële opening, toen als sluitstuk ook het atrium af was, zag het Maaslandcollege er tiptop uit.

Makkelijk hoor, zo'n rector die via zijn netwerk snel tafels en stoelen kan ritselen, maar in het onderwijs gaat het om kennisoverdracht en vorming. Én om leerlingaantallen. Want wie de meeste leerlingen heeft, heeft de ruimste portemonnee! Al gauw had Van Kleef in de gaten dat het Maaslandcollege vooral de mavo-havopopulatie opving, waar het TBL de vwo-leerlingen bediende. *"Bij sommige docenten leefde het idee dat het Maasland met invoering van het vak Latijn een deel van die leerlingen zou kunnen binnenhalen. Daar geloofde ik niets van. Meer van hetzelfde, dat werkt nooit. Maar op dat moment was er op scholen in het westen van het land voorzichtig een interessante ontwikkeling gaande in de richting van tweetalig onderwijs. Met behulp van het Europees Platform konden wij dat als vijfde of zesde school in Nederland, en als eerste school onder de rivieren gaan aanbieden. Dat tto was regionaal gereguleerd: als wij het aan zouden bieden, mocht het TBL dat niet ook in zijn aanbod opnemen."*

Ondanks aanvankelijk fel verzet van de sectie Engels werd een achttiental docenten opgeleid in English Proficiency om zijn vak in het Engels te kunnen geven en werden Austin O'Connor en

Stephen McLaughlin aangetrokken als native speakers. Met ingang van het schooljaar 1996/1997 konden basisschoolverlaters met riante Cito-scores en degelijke vwo-adviezen in een aparte vleugel van het gebouw starten in een tweetalige vwo-stroom, die, behalve met het vwo-diploma, na voltooiing van de opleiding, gehonoreerd zou worden met het IB-senior certificate, het International Baccalaureate-diploma. Daarmee hadden ze toegang tot alle binnen- en buitenlandse universiteiten.

Een gouden greep; het aantal aanmeldingen groeide razendsnel: *“Tweetalig onderwijs fungeerde natuurlijk als een pr-instrument, maar het was meer dan dat: het was onderwijs vanuit een heel ander perspectief en bood de leerlingen een solide fundament voor een internationale carrière. Dat trok niet alleen leerlingen aan, ook hun ouders zagen de meerwaarde ervan.”*

Meer leerlingen betekende al gauw wéér ruimtegebrek, maar het Maaslandcollege kwam nog niet aanmerking voor wéér een uitbreiding, daarvoor zou het een aanmelding moeten hebben van zo'n 450, 500 leerlingen, volgens toenmalig SP-wethouder Jules Iding. *“Tijdens een open dag van heb ik Chazia Mourali uitgenodigd, die toentertijd met de Achmea Kennisquiz op RTL 4 een populair tv-programma presenteerde en dat in een aangepaste versie, als Maasland Kennisquiz, twee keer in onze hal verzorgde.”* 'n Week of wat later kon Van Kleef, met een aanmelding van 460 leerlingen in zijn binnenzak, trots het spoor oversteken naar het gemeentehuis...

Die aanwas aan leerlingen zorgde ook voor nieuw, jong personeel, dat nieuw elan met zich meebracht. Het Maaslandcollege veranderde in korte tijd van een naar binnen gerichte school naar een school met de ramen open. *“Bij mijn aantreden zag*

ik de groepsvorming, de meer behoudenden tegenover de meer progressieven. Allemaal vakmensen, maar met een sterke eigen mening over wat onderwijs was of zou moeten zijn. De pedagogische inzichten verschilden wezenlijk, de discussies tussen de docenten waren fel, maar ook voorspelbaar. Toch heb ik, in die Maaslandcultuur, nooit animositeit ervaren.”

Het Maaslandcollege werd in korte tijd een geduchte concurrent voor het TBL, zozeer, dat de besturen van beide scholen, Ons Middelbaar Onderwijs en de stichting Carmelcollege, de rectoren Van Kleef en Koopman opdracht gaven te kijken naar de mogelijkheden voor een samenwerking, misschien zelfs een fusie, in de bovenbouw. *“Niet veel mensen waren van die plannen op de hoogte, maar de bedoeling was, dat er een bovenbouw zou komen, die gespecialiseerd was in de*

talen en een andere die gespecialiseerd was in de exacte vakken. Die plannen zijn jammer genoeg eigenlijk nooit verder gekomen dan die eerste aanzet. Toen Koopman het TBL verliet, verzandden ook de gesprekken hierover.”

Terugkijkend op zijn meer dan tienjarig rectoraat van het Maaslandcollege stelt Van Kleef vast dat hij zich al snel, na zo'n anderhalf jaar volledig geaccepteerd voelde: *“Dat is volgens mij te danken aan mijn pragmatische houding. Diversiteit..? Prima, laat docenten dicht bij zichzelf blijven, laat hen doen waar ze goed in zijn, da's altijd mijn motto geweest. Dicht bij jezelf blijven is de beste manier van lesgeven. Ik heb nooit top down mijn, of überhaupt een visie, op een school willen drukken. Docenten zijn goed opgeleide vakmensen, die moeten in hun professionele waarde worden gelaten en vertrouwen krijgen. Het team zoals ik dat op het Maaslandcollege heb leren kennen, was gemotiveerd en had ondanks verschillen in opvattingen respect voor elkaars sterke kanten. Dat maakte het een ambitieuze school waar pit in zat.”*

Het recept voor een succesvol rectoraat? *“Geen distantie, daar ben ik van overtuigd.*

Ik probeerde op basis van gelijkwaardigheid om te gaan met alle mensen die van een school een school maken: docenten, leerlingen ouders, conciërges, schoonmakers... Ik voelde me trots, toen Frans Govers mij bij zijn pensionering vroeg te spreken, ik voel me trots, als ik hier in Heesch in de supermarkt en bij de slijter nog steeds vrolijk gegroet wordt door oud-collega's.”

In 2005, het Maaslandcollege stond er met een kleine 1800 leerlingen meer dan florissant voor, vertrok Van Kleef op verzoek van OMO-baas Kraakman, naar de Nieuwste School in Tilburg. Spijt? *“Ja en nee. Ik had graag het tweetalig onderwijs op het Maaslandcollege willen uitbreiden naar het havo en mavo, ik had graag meewerkt aan digitale vernieuwingen. Maar van de andere kant: beginnen aan iets nieuws is altijd een spannende uitdaging, we gingen daar in Tilburg op een totaal andere manier, meer vanuit de leerling werken. Min of meer gepersonaliseerd, als je er een etiketje op wilt plakken. Dat was daar mogelijk, omdat we de docenten konden selecteren op hun affiniteit met dit soort onderwijs. Dat had op het Maaslandcollege, met zijn diversiteit aan docenten en hun leerstijlen, niet gekund. Want die diversiteit, die zul je als rector moeten accepteren...”*

*Marcel Bouwman
januari 2021*